

## DE STRAJĂ PATRIMONIULUI CULTURAL DR. HAB. VICTOR GHILAȘ LA 60 DE ANI



**Născut la 14 noiembrie 1956 în satul Lalova, raionul Rezina. Muzicolog, domeniul de cercetare: istoria muzicii naționale, etnomuzicologie, organologie, patrimoniul cultural imaterial, Dimitrie Cantemir în cultura muzicală universală. Doctor habilitat în studiul artelor (2013), conferențiar cercetător (2002).**

La 14 noiembrie curent, comunitatea științifică din Republica Moldova a marcat cea de-a 60-a aniversare a distinsului muzicolog Victor Ghilaș, cercetător prolific în domeniul muzicii naționale, doctor habilitat, directorul Institutului Patrimoniului Cultural al AȘM.

Formarea profesională a lui Victor Ghilaș este marcată de studii în cadrul mai multor instituții de învățământ: Colegiul de Artă din or. Soroca (1973–1976) și Institutul de Stat al Artelor „Gavriil Musicescu” din Chișinău, specialitatea „Conducător de orchestră de muzică populară” (1976–1980), absolvite cu Diplomă cu mențiune; Institutul Administrării Municipale și de Stat din Sankt Petersburg, obținând calificarea *Politolog, profesor de discipline social-politice*.

Exigențele profesiei alese, dar și abilitățile de cercetător, îl determină să-și continue studiile de doctorat la Universitatea de Muzică din București, Facultatea „Compoziție, Muzicologie, Pedagogie muzicală”, specialitatea *Muzicologie*, finalizate cu susținerea tezei de doctor în muzicologie (1994–1998). Studiile postdoctorat le-a realizat în cadrul Institutului Patrimoniului Cultural al AȘM (2007–2009), teza de doctor habilitat în studiul artelor intitulată „Dimitrie Cantemir-muzicianul în contextul culturii universale” fiind susținută cu brio în anul 2013. Pentru această valoroasă contribuție a fost desemnat Laureat al Concursului Național „Teza de doctor habilitat de excelență a anului 2013” în domeniul „Științe umaniste”.

Carierea profesională începe în anul 1976, prin numirea în funcție de profesor de muzică, clasa vioară, la Școala de muzică din satul Vărăncău, raionul Soroca, și Școala de muzică din or. Rezina (1976–1980). Activează apoi ca profesor la Colegiul de Muzică din

Tiraspol (1982–1990) și lector universitar la Institutul Pedagogic de Stat din Tiraspol (1982–1984).

În calitate de cercetător, își începe activitatea la Institutul de Etnografie și Folclor al AȘM (1991–1998), activând ca cercetător științific superior, coordonator la Institutul Studiul Artelor al AȘM (1998–2006), cercetător științific coordonator, șef al sectorului „Muzicologie” din cadrul Centrului Studiul Artelor al Institutului Patrimoniului Cultural al AȘM (2009–2014), cercetător științific principal la aceeași instituție (din 2014).

Victor Ghilaș îmbină cu succes activitatea amplă de cercetare științifică cu munca de management în sfera de cercetare, activând în calitate de secretar științific al Secției Științe Socio-Umaniste a AȘM (2009–2012) și secretar științific al Secției Științe Umanistice și Arte (2012–2014), iar începând cu 27 noiembrie 2014 îndeplinește funcția de director al Institutului Patrimoniului Cultural.

Este autor a peste 150 de publicații științifice, inclusiv patru monografii: *Dimitrie Cantemir – muzicianul în contextul culturii universale* (2015), *Muzica etnică: tradiție și valoare* (2008), *Dimitrie Cantemir în istoria culturii muzicale* (2004), *Timbrul în muzica instrumentală tradițională de ansamblu* (2001), șase monografii în calitate de coautor, numeroase studii, articole publicate în reviste și culegeri din țară și din străinătate. Un nume de referință în elita cercetătorilor nu doar din țară, dar și de peste hotare, Victor Ghilaș a susținut peste 80 de comunicări la diferite foruri științifice desfășurate în Republica Moldova, România, Germania, Rusia, Turcia.

Activitatea sa în domeniul cercetării este impresionantă, Victor Ghilaș aducând contribuții relevante

la investigarea istoriei fenomenului muzical autohton, abordat în contextul culturii artistice naționale de la începuturi și până în prezent. Pe baza studierii sincrone și diacronice a materialului științific, informativ și muzical au fost urmărite și stabilite etapele, dinamica procesului muzical din stânga Prutului de la origini până în prezent, cu schițarea tabloului general al acestuia pe segmentele lui folcloric, academic și nonacademic. Au fost trasate principalele repere cognitive de ordin sintetic și redactat suportul informațional generalizat asupra întregului fond artistico-muzical, creat în Moldova transprutică pe parcursul timpului.

Victor Ghilaș este preocupat și de studierea filonului muzical în viața monahală a mănăstirilor din Republica Moldova, prin care a fost relevată tradiția seculară a acestui element de spiritualitate ecleziastică în arealul geografic menționat. În acest context, a formulat argumente științifice privind rolul mănăstirilor est-prutene în crearea și promovarea bunurilor identitare care, în pofida intemperiilor prin care au trecut, s-au manifestat ca un focar de cultură și păstrătoare a patrimoniului de valori creștine.

Sunt relevante și studiile cercetătorului în domeniul istoriei artei muzicale naționale pe segmentul ei etnic, prin care au fost identificate, analizate și incluse în circuitul științific surse noi de cunoaștere a culturii sonore tradiționale din spațiul dintre Prut și Nistru, etnoorganologiei ș.a.

Cea mai importantă contribuție a lui Victor Ghilaș rămâne a fi, indiscutabil, cercetarea în domeniul moștenirii muzicale a lui Dimitrie Cantemir. Rod al muncii de ani de zile, monografia *Dimitrie Cantemir – muzicianul în contextul culturii universale* (2015) pune în valoare aportul lui Dimitrie Cantemir la patrimoniul muzical universal, relevând contribuția inedită a cărturarului în serviciul teoriei și practicii muzicii, extrase, în primul rând, din fondul sonor al muzicii orientale, dar și din cel al muzicii naționale. Prin intermediul acestei monografii, cercetătorul a realizat un studiu complex al moștenirii muzicale a lui Dimitrie Cantemir, puțin cunoscută și investigată până în prezent, în relația trecut-prezent, demonstrând prin documente muzicologice, argumente științifice originalitatea, valoarea, importanța și impactul în timp al operei muzicale cantemirene, cu finalitatea reintegrării și înscrierii realizărilor muzicianului în contemporaneitate.

Un model de inteligență, înțelepciune și devotament, Victor Ghilaș este un exemplu demn de urmat pentru cei tineri. Pe parcursul anilor, a adus o contribuție substanțială la pregătirea cadrelor, fiind conducător științific al tezelor de doctorat la specialitatea „Arta muzicală” și membru al comisiilor de îndrumare a doctoranzilor la specialitățile „Arta muzicală” și

„Etnologie”, fiind și membru al Consiliului Științific al Scolii Doctorale „Științe Umaniste”. Înzestrat cu o energie debordantă, impresionează prin multiple activități. Este membru al colectivului de referenți științifici la *Analele Universității „Spiru Haret”* din București – *Seria Muzică*, membru al colegiului de redacție la revistele *Arta* (seria *Arte audiovizuale*) al AȘM și *Realități culturale* (Chișinău), vicepreședinte al Comisiei naționale pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova.

Activitatea prodigioasă în domeniul valorificării științifice a patrimoniului național, devotamentul pentru cercetarea științifică, contribuțiile în pregătirea cadrelor de înaltă calificare, în valorificarea științifică și promovarea patrimoniului cultural sunt înalt apreciate în țară și în străinătate. Doctorul habilitat Victor Ghilaș este Laureat al Premiului AȘM pentru cea mai valoroasă lucrare științifică *Dimitrie Cantemir în istoria culturii muzicale* (2004); laureat al Premiului AȘM pentru rezultate excelente obținute în anul 2009, pentru volumul *Arta muzicală din Republica Moldova. Istorie și modernitate*. Deține premiile Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova (2011, 2012, 2014, 2016) pentru studiile în domeniul cantemirologiei muzicale; Diploma de excelență a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” din București pentru contribuția la cercetarea științifică și valorizarea operei lui Dimitrie Cantemir (2010); Diploma Ministerului Culturii pentru contribuții remarcabile la elaborarea Registrului național al patrimoniului cultural imaterial, vol. A (2013), titlul onorific „Maestru în Artă” (2016).

Dovada înaltei aprecieri pentru contribuția meritore de edificarea și promovarea valorilor culturale veritabile și atitudine managerială responsabilă este și conferirea distincției academice Medalia „Dimitrie Cantemir”, în noiembrie 2016, aportul său în domeniul studiului artelor fiind menționată și de Senatul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” prin conferirea Medaliei „Ion Creangă”.

Înzestrat cu o mare putere de muncă și cu o pasiune deosebită pentru cunoașterea și promovarea patrimoniului cultural, doctorul habilitat Victor Ghilaș la fiecare treaptă a afirmării profesionale dovedește un spirit organizatoric deosebit, o forță inegalabilă de muncă și maximă responsabilitate, verticalitate și profesionalism în tot ce face. Cercetător împătimit de știință, Victor Ghilaș demonstrează că prin muncă asiduă și devotament se pot obține rezultate competitive la scară națională și internațională.

**Dr. hab. Aurelia HANGANU**  
**Dr. hab., prof. Aurelian DĂNILĂ**